

SPU

Slovenská
poľnohospodárska
univerzita v Nitre

SPU·FAPZ

Fakulta agrobiológie
a potravinových
zdrojov

Reprodukcia a odchov lososovitých druhov rýb

Jaroslav Andreji

Školenie rybárskych hospodárov
3. – 5. november 2023 Ivanka pri Dunaji

Reprodukcia lososovitých druhov rýb

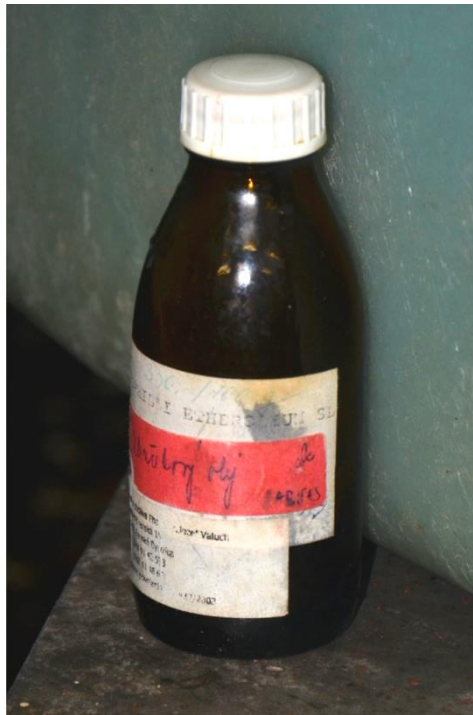
- chov generačných rýb priamo na stredisku
- odlov generačných rýb z voľných vôd len v minimálnej miere

Umelý výter

- zo začiatku mokrou cestou (nemecký spôsob), neskôr sa prešlo na suchú metódu (ruský spôsob) – výter suchej misky
- využitie heterospermie (???)
- oplodnenosť ikier 98 – 99 %
- potreba použitia anestetík u väčších rýb
- možnosť použitia hormonálnej stimulácie

druh ryby	teplota vody (°C)	preparat	dávkovanie		termín výteru (dni od podania 1. dávky)	
			jednorazová s postupným uvoľňovaním	dvojitá okamžitá	jednorazová s postupným uvoľňovaním	dvojitá okamžitá
pstruh dúhový	7 – 10	OvaRH, Ovaplant	25 µg.kg ⁻¹	neodporúča sa	16 – 20	–
pstruh potočný	6 – 8	OvaRH	15 – 30 µg.kg ⁻¹	2 x 25µg.kg ⁻¹ s odstupom 2 dní	10 – 14	13 – 14
sivoň potočný	6 – 7	OvaRH	20 – 25 µg.kg ⁻¹	2 x 25µg.kg ⁻¹ s odstupom 2–3 dní	14 – 15	13 – 14
lipeň tymianový	6 – 8	OvaRH	15 – 20 µg.kg ⁻¹	–	11 – 12	–
		Supergestran	–	2 x 10 µg.kg ⁻¹ s odstupom 2 dní	–	11 – 12

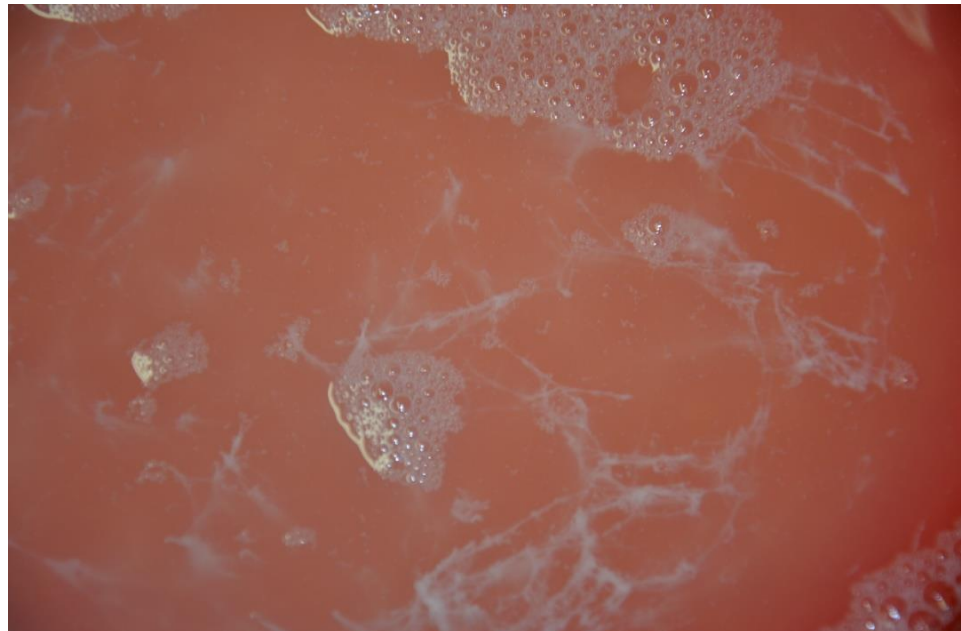

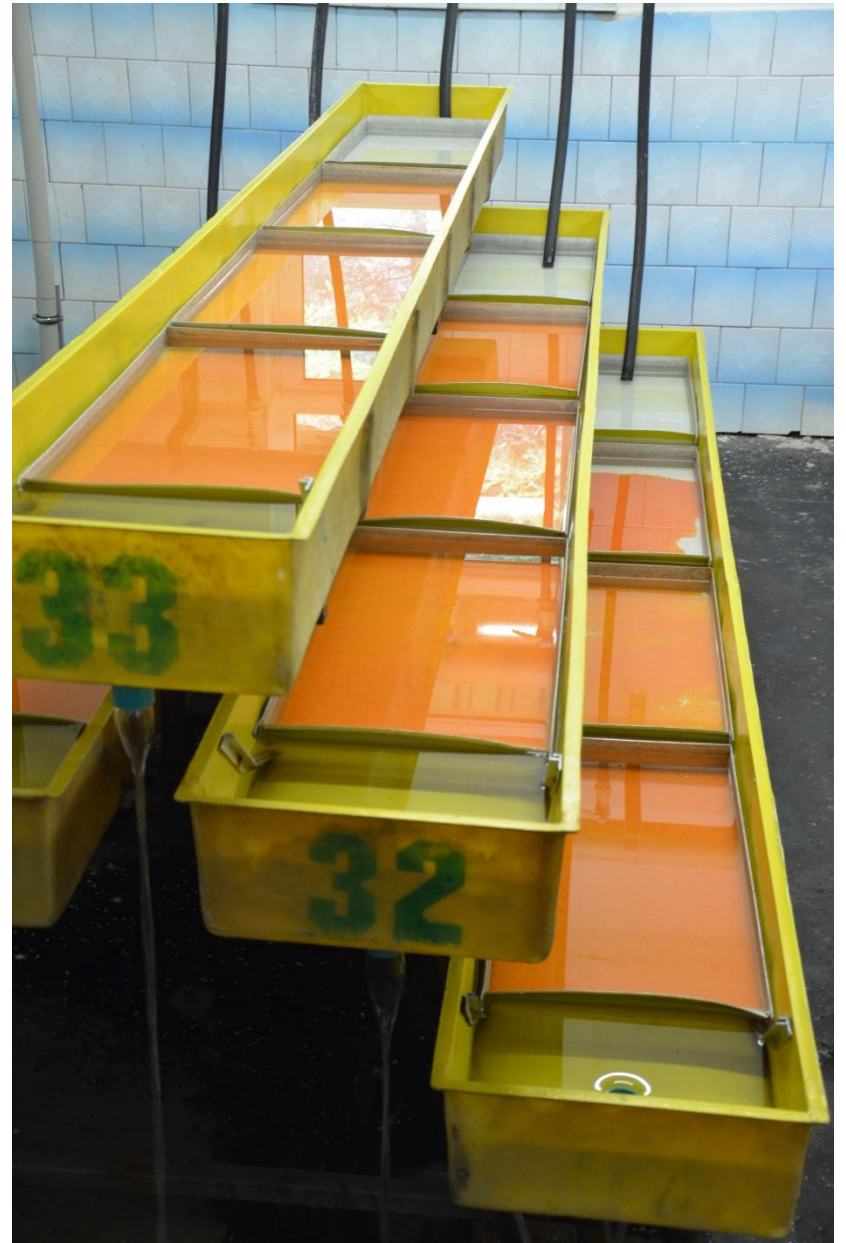

Inkubácia ikier

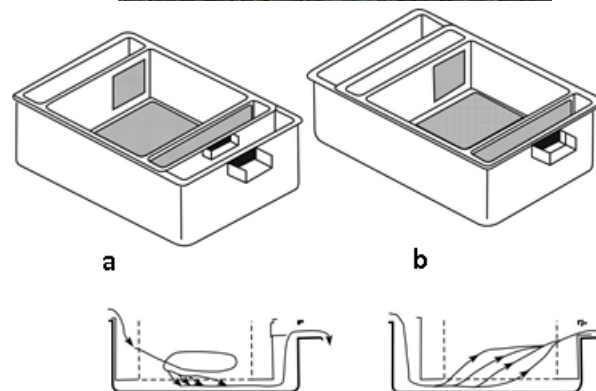
- základnou podmienkou je kvalitná voda s adekvátnou teplotou

druh ryby	optimálna teplota (°C)
pstruh potočný	5 – 7
pstruh dúhový	8 – 10
sivoň potočný	4 – 6
lipeň tymianový	8 – 11
hlavátka podunajská	6 – 10

- inkubácia najčastejšie v Clark-Williamsonových žľaboch s vložkami

- Rückel – Vackov dvojdielný inkubačný aparát

- menej často vertikálne inkubátory (prietočné alebo sprchové)

- vzácné aj fľaše

- umiestnenie paralelne (každá nádrž má samostatný prítok a odtok vody)

- alebo sériovo/kaskádovito (voda preteká z jednej nádrže do druhej)

- predpokladom úspešnej inkubácie s minimálnymi stratami je dostatok vody s primeraným obsahom O_2
- teplota vody – limitujúci faktor, závisí na nej dĺžka liahnutia ikier $\Rightarrow ID (D^\circ)$
- ochrana pred priamym svetlom, odstraňovanie uhynutých ikier, preventívne kúpele

Základné fázy ranného vývoja lososovitých rýb

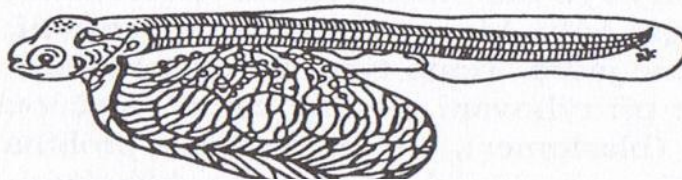
formovanie blastodisku

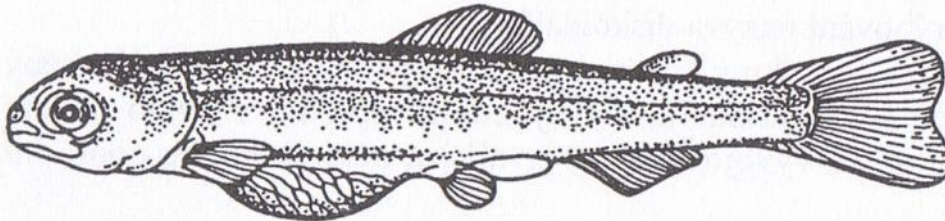
ukončenie gastrulácie

ukončenie epibolie

vreckový plôdik po
vyliahnutí

larva pri
prechode na
vonkajšiu výživu

Štádia ranného vývoja

- ***oplodnené ikry*** – rezistentné voči otrasom a manipulácii ⇒ realizujeme prevážanie, ukladanie do prístrojov (fľaš), počítanie, manipuláciu ukončiť do 10 hod.
- ***štádium zvýšenej citlivosti*** – ryhovanie a zárodočné delenie v ikre, neodporúča sa manipulácia ⇒ možné poškodenie zdravých ikier, trvá 110 – 120 D° (3 – 4 týždne) po oplodnení

- ***štádium očných bodov*** – ikra stráca pôvodnú jasnú farbu a začína tmavnúť, ikry sú dosť odolné a je možná manipulácia s nimi (transport, odstraňovanie uhynutých ikier, premývanie), trvá až do vyliahnutia
- ***štádium liahnutia*** – časovo najkratšie, citlivosť sa zvyšuje, vzrastajú nároky na O₂, neoplodnené ikry odumierajú, ikrové obaly sa pretrhávajú a plôdik sa liahne,

ikry v štádiu zvýšenej citlivosti

ikry v očných bodoch

- vyliahnutý plôdik – veľké žltkové vrečko, straty počas liahnutia 10 – 15 %, rozplávanie po strávení cca 2/3 žltkového vrečka (za 2 – 3 týždne) ⇒ príjem exogénnej potravy,
- vysádzanie do voľných vôd alebo na ďalší odchov mimo liaheň

Odchov plôdika

- ***prvá fáza*** – na inkubačných aparátoch, začína vyliahnutím a končí po cca 2 – 3 týždňoch rozplavaním
- ***druhá fáza*** – začína rozplavaním a nástupom potravného reflexu, prechod z endo- na exogénnu potravu, strata svetloplachosti, premiestnenie do odchovných nádrží

kruhové nádrže ($\emptyset$
2–2,5 m, hĺbka 0,5–0,7
m)

štvorcové nádrže
(2 x 2 x 0,6 m)

žľaby (d 4–6 m, š
0,5–0,6 m, h 0,5–0,7
m)

Rozkrmovanie plôdika

- trvá 10 – 15 dní, cieľom vyvolať potravný reflex $\Rightarrow$ naučiť plôdik prijímať predkladané krmivo
- dôležité začať včas $\Rightarrow$ ešte pred strávením $\frac{2}{3}$ žltkového vrečka
- vhodné krmivá (KKZ), každé 1 – 2 hod, na hladinu min 10 – 12 hod, ručne, zvyšky odstraňovať, pravidelne čistiť

- vodný stĺpec 0,2 m, teplota 12 – 16 °C, O₂ min 8 mg/l, na odtoku min 6 mg/l
- obsádka 80 000 – 100 000 ks/m³, straty cca 10 %
- na konci pravidelný príjem potravy (prítomnosť exkrementov)

Kŕmenie plôdika

- po vytvorení potravného reflexu, resp. návyku na pravidelný príjem krmiva
- zvýšenie vodného stĺpca na 0,4 m, redukcia obsádky na 40 000 – 50 000 ks/m³, resp. až na 20 000 – 30 000 ks/m³
- zníženie frekvencie kŕmenia na 5 – 6 x denne, KD cca 10 % z hmotnosti obsádky
- po cca 1 – 2 mes. Pd_r 35 – 50 mm (0,8 – 1,5 g), straty do 15 %

- počas odchovu sledujeme kvalitu vody
- pravidelné odstraňovanie exkrementov
- kontrola prírastkov (1x za 14 dní) ⇒ úprava KD

Preventívno-liečebné kúpele

Kúpeľ	Dávkovanie	Doba pôsobenia	Účinok
kuchynská soľ	20 g.l ⁻¹	15 min	proti ektoparazitom rodu <i>Cryptobia</i> , <i>Ichthyobodo</i> , <i>Chilodonella</i> , <i>Trichodina</i> , <i>Trichodinella</i> ; nižšia účinnosť proti <i>Dactylogyrus</i> , <i>Gyrodactylus</i> , <i>Piscicola</i> , <i>Argulus</i> a povrchovému zaplesniveniu
formaldehyd	0,25 ml.l ⁻¹ (do 10°C) 0,20 ml.l ⁻¹ (10 – 15 °C) 0,17 ml.l ⁻¹ (nad 15 °C)	30 – 60 min	proti parazitom rodu <i>Cryptobia</i> , <i>Ichthyobodo</i> , <i>Chilodonella</i> , <i>Trichodina</i> , <i>Trichodinella</i> , <i>Dactylogyrus</i> , <i>Gyrodactylus</i> , <i>Silurodiscooides</i> a povrchovému zaplesniveniu
modrá skalica	0,5 g.l ⁻¹	1 min	liečenie flavobakteriôzy žiabier
Chloramin T	20 mg.l ⁻¹	P – 20 min, 2-3x týždenne L – 1 hod, 7 dní	liečenie flavobakteriôzy žiabier
BioCareSPC, (ú. l. peroxid vodíka)	60 mg.l ⁻¹	25 min	antimykotikum, antiparazitikum, pri bakteriálnych infekciách
Excis (ú. l. Cypermethrin)	5 µl.l ⁻¹	1 hod	proti ektoparazitom triedy <i>Copepoda</i>
Salmosan (ú. l. Azamethiphos)	0,20 mg.l ⁻¹	30 – 60 min	proti ektoparazitom triedy <i>Copepoda</i>
Pyceze (ú. l. Bronopol)	0,4 ml.l ⁻¹	30 min	antimykotikum (<i>Saprolegnia</i> spp.)

Odchov rôčka

Pd_r odchovávame do štádia rôčka Pd_1 cca 5 – 6 mes., finálny produkt Pd_1 50 – 100 g (150 g)

odchov sa realizuje:

- zemných rybníčkoch
- betónových bazénoch (kanáloch)
- klietkach
- kruhových nádržiach

Odchov v zemných rybníčkoch

- menšie rybníčky s tvrdým dnom, prekryté ochrannou sieťovinou
- kŕmenie ručne alebo automatické kŕmidlá
- obsádka Pd_r 40 – 80 ks/m²
- straty 10 – 20 %

Odchov v betónových bazénoch (kanáloch)

- viacero odchovných jednotiek pokope, prekryté ochrannou sieťou
- kŕmenie mechanickými alebo mobilnými kŕmidlami, len výnimočne ručne
- obsádka Pd_r do 10 000 ks/m³
- straty do 20 %

Odchov v kliebkach

- menej používaný spôsob, plávajúce kliebky rôznej konštrukcie, najbežnejšie štvorcové (4 x 3 x 4 m – z toho 1 m nad hladinou), hustejšia sieťovina,
- počiatočná obsádka Pd_r 200 – 300 ks.m⁻³, produkčný objem zjadrený na 1/2
- kŕmenie ručne z lode alebo lavičky
- pomerne vysoké straty (až 50 %)
- problematická prevencia a terapia

Odchov v kruhových nádržiach

- mimo liahne, $\varnothing$ 5–10 m, hĺbka 0,5 – 0,6 m, zastrešené alebo prekryté sieťou, vybavené obslužnou lavičkou
- kŕmenie ručne alebo automaticky
- obsádka Pd_r 1 500 – 2 500 ks.m⁻³
- straty okolo 20 %
- na Slovensku sa nerealizuje

Produkcia tržnej ryby

- základom je Pd_1 60 – 90 g, odchov 4 – 6 mesiacov, finálny produkt Pd_t 250 – 350 g

odchov sa realizuje:

- betónové bazény (kanály)
- zemné rybníky
- kletky

Odchov v betónových bazénoch

- dominantný spôsob odchovu
- pravidelné veľkostné triedenie
- kŕmenie automatické alebo mobilné
- obsádka Pd_1 120 – 150 ks/m³
- straty 2 – 4 %

Odchov v zemných rybníkoch

- druhý najčastejšie využívaný spôsob
- pravidelné veľkostné triedenie
- obsádka 35 ks.m⁻² Pd₁
- straty 3 – 4 %

Odchov v kliebkach

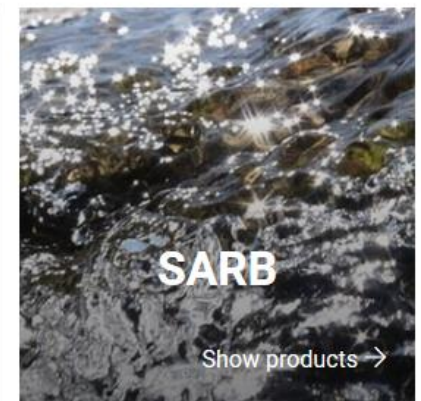
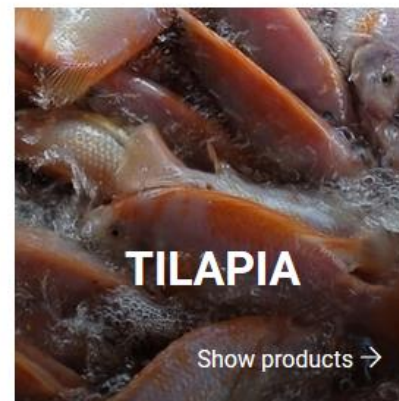
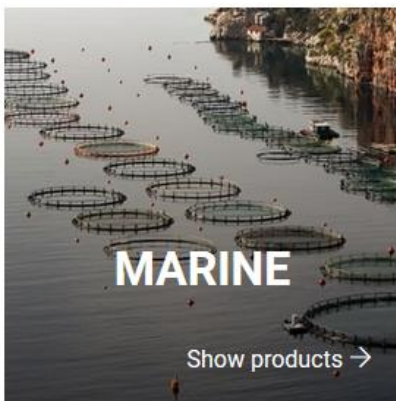
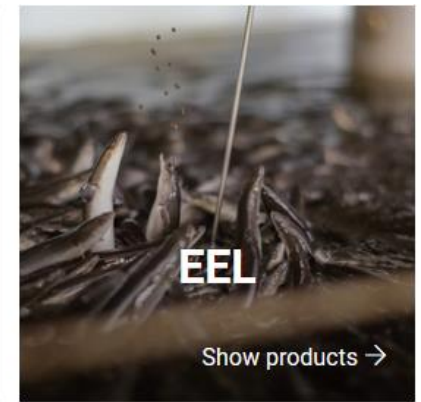
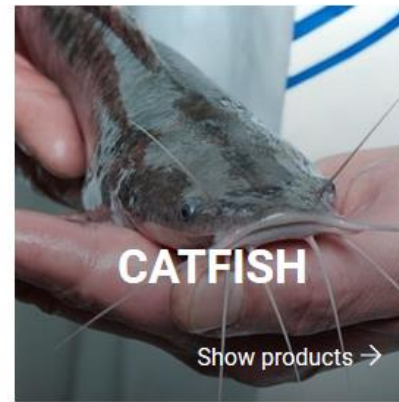
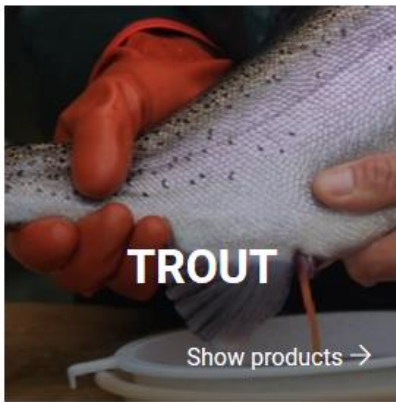
- najmladší spôsob s najnižším podielom na produkcii
- obsádka 30–50 ks.m⁻³
- pravidelné triedenie
- straty 2 – 4 %

Kŕmenie

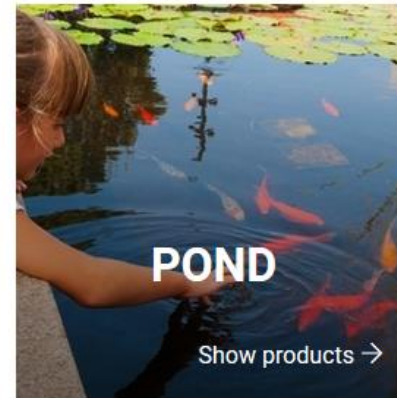
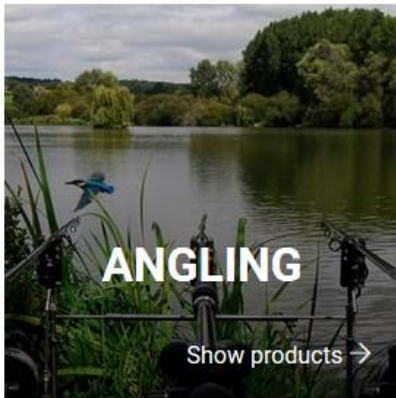
- pri chove Pd PP neprichádza do úvahy ⇒ všetky živiny dodávané len z NK
- okrem kvality vody rozhoduje o výsledku biologická hodnota krmiva a technika kŕmenia ⇒ ľahko stráviteľná potrava s vyšším zastúpením plnohodnotných živočíšnych bielkovín
- dnes toto zabezpečujú KKZ

Druhy KKZ

Druhy KKZ

Hobby

Druhy KKZ

Sinking feed

Floating feed

Semi-floating feed

Free from land animal protein

High digestibility

Omega-3 fatty acids

Designed for Recirculating Aquaculture Systems (RAS)

Sustainable fishfeed

With astaxanthine

Low nitrogen and phosphorus emission

Improved resistance

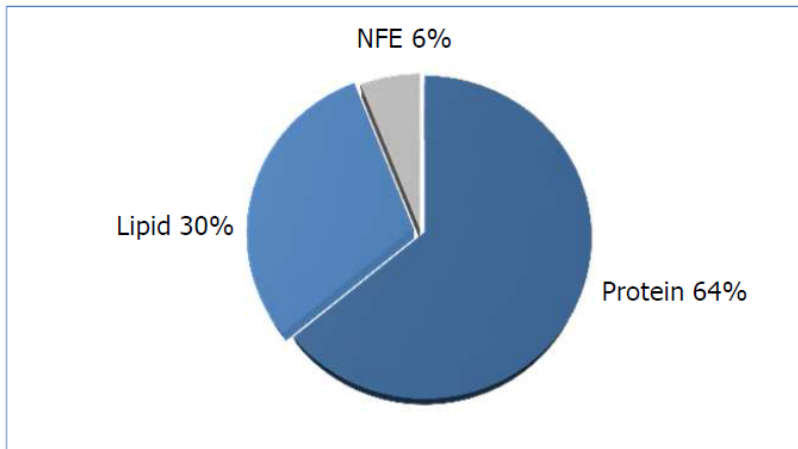
Druhy KKZ

- široké veľkostné spektrum – prachová forma až 9 mm granula
- kŕmny koeficient 0,75 – 1,1

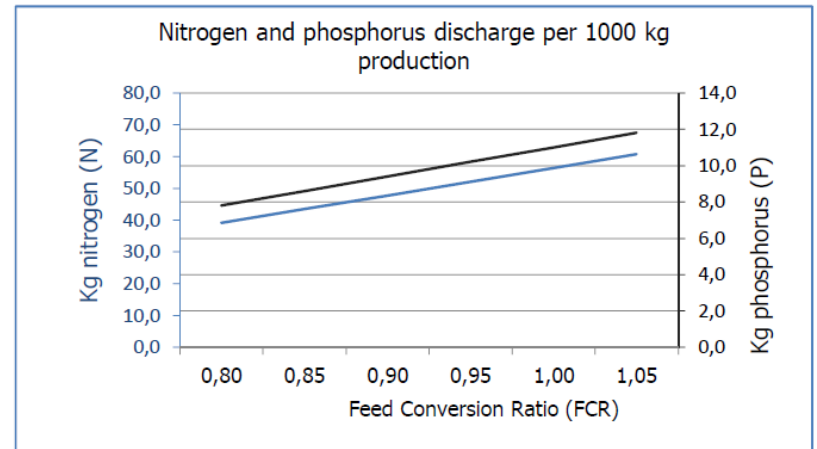

Declaration		0,5 mm	0,8 mm	1,1 mm	1,5 mm 18%	2 mm
Crude protein	%	58	56	56	54	52
Crude lipid	%	15	18	18	18	23
Carbohydrates (NFE)	%	11	11	11	12	12
Fibre	%	0,4	0,4	0,5	1,3	1,2
Ash	%	11,0	10,4	10,7	9,9	7,8
Total phosphorus (P)	%	1,7	1,7	1,7	1,6	1,2
Gross energy	MJ/kg	21,6	22,2	22,2	22,1	23,5
Digestible energy	MJ/kg	19,2	19,8	19,8	18,4	20,6

Energy distribution

Ecological value

Feeding guides (kg feed per 100 kg fish per day)

Lowest possible feed conversion rate – to be used when optimal feed utilisation is required

Fish size		Pellet size	2°C	4°C	6°C	8°C	10°C	12°C	14°C	16°C	18°C	20°C
gram	cm	mm										
0,2 - 0,4	3 - 4	0,5	1,21	1,43	1,78	2,06	2,63	3,24	3,49	3,60	3,47	2,92
0,4 - 1,5	4 - 5	0,8	1,05	1,24	1,55	1,79	2,28	2,82	3,04	3,14	3,02	2,54
1,5 - 5	5 - 8	1,1	0,92	1,09	1,36	1,57	2,01	2,48	2,68	2,76	2,66	2,23
5 - 15	8 - 11	1,5	0,83	0,98	1,22	1,42	1,81	2,24	2,42	2,50	2,41	2,01
15 - 30	11 - 15	2	0,63	0,75	0,94	1,08	1,39	1,72	1,85	1,92	1,84	1,54
30 - 50	15 - 16	2	0,58	0,69	0,86	0,99	1,27	1,58	1,70	1,76	1,69	1,41

Optimal feeding – to be used when an optimal relation between large production and good feed utilisation is required

Fish size		Pellet size	2°C	4°C	6°C	8°C	10°C	12°C	14°C	16°C	18°C	20°C
gram	cm	mm										
0,2 - 0,4	3 - 4	0,5	1,48	1,72	2,13	2,82	4,11	5,73	6,86	7,60	7,21	3,97
0,4 - 1,5	4 - 5	0,8	1,25	1,46	1,81	2,40	3,52	4,93	5,92	6,58	6,24	3,39
1,5 - 5	5 - 8	1,1	1,07	1,25	1,55	2,07	3,03	4,26	5,14	5,72	5,42	2,92
5 - 15	8 - 11	1,5	0,95	1,10	1,37	1,83	2,69	3,79	4,58	5,11	4,84	2,59
15 - 30	11 - 15	2	0,71	0,83	1,03	1,37	2,03	2,86	3,46	3,86	3,65	1,95
30 - 50	15 - 16	2	0,64	0,75	0,93	1,25	1,84	2,60	3,15	3,51	3,32	1,77

- High energy diet
- Fast and efficient growth
- Especially good for bass

SUPREME-22

COMPOSITION:

Analyses (%)

Protein	44
Fat	22
Crude fibre	1,7
Ash	7,3
Total P	1,02

Sizes

3.0 mm
4.5 mm
6.0 mm

Vitamins added

Vitamin A (IE/kg)	10000
Vitamin E (mg/kg)	200
Vitamin C (stable) (mg/kg)	250

Energy (MJ/kg)

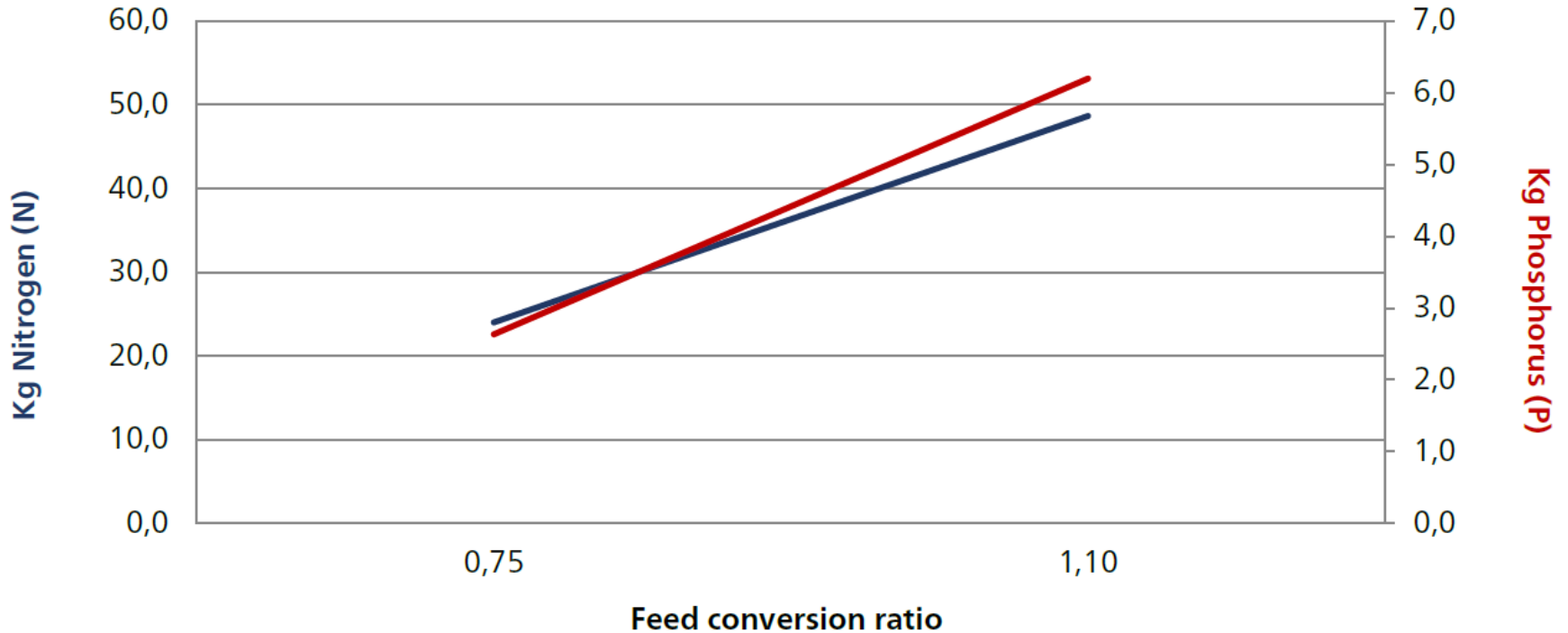
Gross Energy	22,3
Digestible Energy	19,1

FEEDING TABLE FOR OPTIMAL GROWTH

Weight (g)	Size (mm)	< 12 °C	12 °C	14 °C	16 °C	18 °C	20 °C	22 °C	24 °C	26 °C	28 °C	> 28 °C
50-100	3.0		0,39	0,49	0,68	0,98	1,46	1,66	1,85	2,05	1,66	
100-200	3.0	According to fish's appetite	0,27	0,34	0,54	0,88	1,07	1,27	1,37	1,76	1,27	According to fish's appetite and O2 level
200-300	4.5		0,23	0,29	0,49	0,63	0,78	0,88	1,07	1,17	1,07	
300-500	4.5		0,20	0,24	0,44	0,54	0,68	0,78	0,88	1,07	0,98	
> 500	6.0		0,16	0,20	0,39	0,49	0,59	0,68	0,88	0,88	0,68	

ECOLOGICAL FIGURES:

Discharge per 1000 kg production

Výrobcovia:

Aller (DK)
Coppens (NL)
Dibaque (ES)
AquaFeed (GB)

Biomar (DK)
Danafeed (DK)
Trouvit/Skreting (IT)

Kŕmenie lososovitých rýb

- trávenie závisí na teplote vody, dolná hranica je na úrovni 1 – 2 °C, horná závisí na druhu ryby a obsahu kyslíka

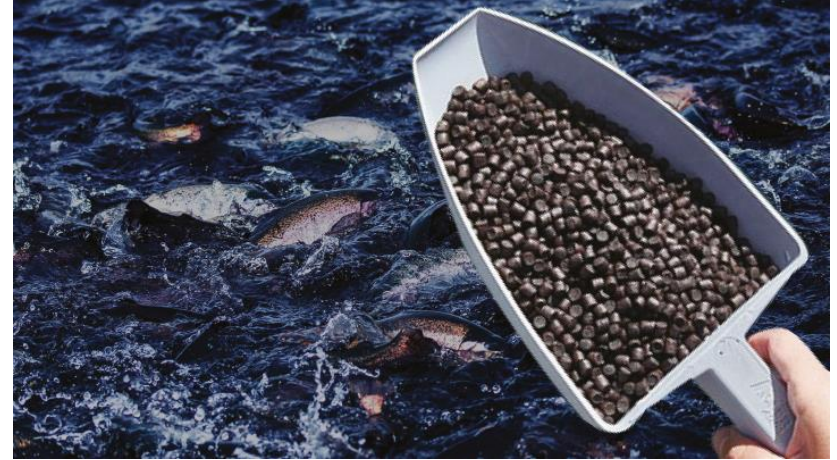
Druhy ryby	Optimálna teplota (°C)
pstruh potočný	12 - 14
pstruh dúhový	14 – 17
sivoň potočný	10 – 14
lipeň tymianový	14 – 18
hlavátka podunajská	12 – 14

- nebezpečné sú veľké výkyvy teplôt počas dňa a noci (najmä na jar a jeseň), kedy cez deň nakrmime rybu a v noci nám klesne teplota na 3 – 4 °C ⇒ spomalenie metabolizmu, tráviace komplikácie ⇒ úhyn
- preto sa za minimálnu hranicu považuje hodnota 3,5 mg.l⁻¹ O₂ pre hladné a 5 mg.l⁻¹ O₂ pre nakrmené ryby
- optimálna hodnota by nemala klesnúť pod 7 mg.l⁻¹ O₂

Kŕmne zariadenia

- ručné kŕmenie
- stacionárne kŕmidla
- mobilné kŕmidlá
- dotykové samokŕmidlá

ručné kŕmenie

stacionárne

mobilné

dotykové

Ďakujem za pozornosť